ומניחין פיהם ע"פ הנקב ושואפין את ריחו של יין

הוא. ערוך ערך תה ד׳ן,

ד) תרומות פייי מייד. ה) שם

(מ"ג פסחים עו:], ו) [ועי מ"ש תוס' לעיל יב: ד"ה

אלא], ז) [ל"ל עם פשטיר"א], **ח**) [ל"ל דתנן],

ט) [שבת לת.], י) וועי׳

היטיב תוס' ב"ק קטו. ד"ה הכרעה], ל) שאפאה עובד

כוכבים בי"ט כל"ל,

.r636

הוא שנוקבין במגופ׳

בר א מיי׳ פכ״ט מהלי שבת הלי יו סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סי' רד סעיף ג וסי׳ רבע סעיף ג: בז ב ג מיי׳ פי״ג מהל׳ מאכלות אסורות הלכ׳ יד סמג לאוין קמח טוש"ע י״ד סי׳ קח סעיף ה: בח ד מיי׳ שם טוש״ע שם מעי׳ א ועיין בהג״ה: בש ה מיי׳ פט״ו מהל׳

תרומות הלכה יד: ב ז מיי שם הלי י"ג סי׳ קח סעיף ד:

בת תיהא. פ״ה נוקבין נקב במגופת חבית להריח מיהו לשון בת קשה ופר״ח שיש קנה שקוע תוך החבית ובולט חוך ומניחין (ג) לתוך קנה קטן כמין דד ומריחין דרך אותו דד ומש"ה נקט בת וגם יש ליישב פרש"י שבתוך אותו נקב שנקבו במגופה

נותנין קנה קטן ומריחין דרך אותו קנה ומש"ה קרי לה בת:

עובד כוכבים בדישראל שפיר דמי. וקמ"ל דלא גזרינן אטו ישראל בדעובד כוכבים דאסר אניי: ישראל בדעובד כוכבים רבא אמר מותר. נ״ל דמיירי שאין העובד כוכבים נותן לו שכר ולא מחזיק לו טובה דחזקת טובה נמי חשיבה הנחה ונמנה משתכר בחיסורי הנאה: אביר אמר אסור ריחא מילתא היא. וחשבינן ליה כשותה אבל אין לומר דחשבינן (ד) נהנה דא״כ מאי פריך מכמון של תרומה שנכנס ריחו בפת של ישראל שאני תרומה דשריא לישראל בהנאה שאינה של כלוי כי הכא דליכא אלא ריחא דמיירי שלא הסיק ישראל את התנור דא"כ כלה התרומה אלא שכהן הסיקו אלא ודאי הכי פליגי אי חשבינן כשותה או לא וטעמא דרבא דלא חשיב ליה כשותה לפי שהריח נכנס בפניו ומזיקו

יריחיה חלא יוטעמא חמרא חלא והוה ליה ф מין במינו וכל מין במינו במשהו רבא אמר בנותן מעם מיריחיה חלא ומעמא חמרא חמרא והוה ליה מין בשאינו מינו וכל מין בשאינו מינו בנותן מעם האי יבת תיהא בעובד כוכבים בדישראל ש"ד ישראל ב בדעובד כוכבים אביי אמר אסור רבא אמר ימותר אביי אמר אסור ריחא מילתא היא רבא אמר מותר יריחא לאו מילתא היא אמר רבא מנא אמינא לה דריחא ולא כלום הוא דתנן סהתנור שהסיקו בכמון של תרומה ואפה בו את הפת הפת מותרת לפי שאין 6 מעם כמון אלא ריחא כמון ואביי שאני התם דמיקלא איסוריה אמר רב מרי

כתנאי ∞הרודה פת חמה ונתנה ע"פ חבית של יין של תרומה ר"מ אומר ור' יהודה מתיר רבי יוםי ימתיר בשל חימין ואוםר בשל שעורים מפני שהשעורים שואבות מאי לאו בהא קמיפלגי דמר סבר ריחא מילתא היא ומר סבר ריחא ולא כלום הוא לרבא ודאי תנאי היא לאביי מי לימא תנאי היא אמר לך אביי לאו מי איתמר עלה אמר רבה בר בר חנה אמר ר"ל בפת חמה וחבית פתוחה

ריחיה חלא. יין זה סמוך לעירובו היה ריחיה חלא וטעמיה חמרא

ובתר ריחיה אזלינן וכשנתערבו הוה ליה מין במינו: בם סיהא.

נקב נוקבים במגופת חבית להריח את היין לבודקו אם יכול להתקיים (2): להריח עובד כוכבים ביין ישראל שפיר דמי: הפת

מותרת. לורים: שאין בה טעם כמון

אלא ריח כמון. ואי משום דהומק

לא איכפת לן דתרומה אין איסורה

איסור הנאה: רבי מאיר אוסר.

לפי ששאבה את ריח היין: לרבא.

דאמר לאו מילתא היא ודאי על

כורחיה כתנאי אמרה למילתיה ולאו

דברי הכל היא דהא ר"מ אוסר וליכא

למימר איסור אלא משום ריחא:

לאביי. דאמר מילתא היא: לימא

כתנאי היא. מי אמרינן ר' יהודה

לית ליה דאביי או דלמא לעולם אית

ליה וטעמא דרבי יהודה הכא דהסבר

אין ריח היין נכנס בפת אבל בבת

מיהא דריח נסך נכנס בגוף מודי:

והחלחול רבה על התקון ושרי כדאמרינן פ"ק דחולין (דף ח.) גבי סכין של עבודת כוכבים מותר לשחוט בו משום דקלקולו רבה על תקונו אבל זילוף של יין נסך ודאי אסור דהויא הנאה גמורה כדאמרי בפ"ק דפסחים (דף כ:) שותים מלוג בסלע ומולפים מלוג בשתים אבל כשתיה ודאי לא מחשבינן ליה לזילוף מדמתירין בפ"ק דפסחים (דף כ:) לולף היין של תרומה טמאה ואי כשמיה חשיב ה"ל "שותה תרומה טמאה שבמיתה אלא זילוף הנאה לחוד הוא דחשיב ומיתסר גבי יין נסך ולא דמיא לבם מיהא שהריח יולא דרך הנקב ונכנס בחוזק בגופו ומזיק אבל זילוף הריח מתפור 0: דבא אמר מותר ריחא לאו בודתא היא. פרק כילד לולין (פסמים דף עו:) פליגי נמי רב ולוי בריחה גבי בשר שמן שללהו עם בשר נבילה רב אסר ולוי שרי והתם תניא כוותיה דרב ופי" שם רש"י ואע"ג דתניא כוותיה דרב דאסר מ"מ הלכה כלוי דשרי משום דרבא סבר כוותיה הכא גבי בת מיהא והלכה כרבא לגבי אביי ופסק כך רש"י פרק כילד לולין ולא נראה דהתם קאמר דעובדא הוה בההוא ביניתא דאיטווא בהדי בישרא ואסריה רבא מפרזהא למיכליה בכוסחא ומעשה רב וגם מר בר רב אשי אוסר שם אפילו במילחא והלכה כמותו בר מתרי מילי וע"ק דאי פליגי אביי ורבא בפלוגתא דרב ולוי א"כ ה"ל לאיחויי פלוגתייהו התם לכ"נ דודאי הלכה כרב דהתם דריחא מילתא היא והלכה כרבא נמי הכא גבי בת תיהא דריחא לאו מילתא היא ואביי נמי דהכא דאמר ריחא מילתא היא א"ל אנא דאמרי אפילו כלוי דאמר התם ריחא לאו מילתא היא דשאני הכא שהוא נהנה ומריח מן האיסור היין עצמו הלכך הוי לגמרי כאילו שותה מן היין עצמו אבל התם אינו אלא ריח האיסור נכנס בסוך ההיתר והוא אוכל את ההיתר ובהא אפילו אביי מודה דריחא לאו מילתא היא ורבא נמי דהכא א"ל אנא דאמרי אפי׳ כרב דאמר התם ריחא מילתא היא °דשאני הכא שהריח מזיק לו לפי שנכנס בגופו ולכך אמר דריחא לאו מילתא היא הלא בין אביי בין רבא דהכא מצו סברי בין כרב בין כלוי דהתם והשתא הוי טובא גווני דריחא ריח החזק שבכולן פת חמה וחבית פתוחה דאסור לכ"ע וריח בשר פלוגחא דרב ולוי וקי"ל כרב וריח דבת תיהא וקי"ל כרבא למטה מהם פת לוננת וחבית פתוחה או פת חמה וחבית מגופה והמותר לכ"ע פת צוננת וחבית מגופה ולענין ריחא דהתם הלכה כרב דאמר ריחא מילחא היא ה"מ בתנורים שלהם שהיו קטנים וה"ה תחת מחבת שלנו שקורין תרפי"ד בלע"ז שאופין תחתיה הפשטיד"א כמו כן ריחא מילחא היא אבל בתנורים גדולים שלנו אין לחוש לריחא ובלבד שלא יהא פי התנור סתום ואין לחוש אם אפו פשטיד"א של בשר ש עם טריט"א של גבינה בתנור א׳ רק שלא יגעו זה בזה או עם האיסור פי׳ כגון פשטיד״א של נגילה אין לחוש כמו כן אם שמנונית האיסור על המרדה שקורין פאל״ה גלע״ז אסור ליתן היתר עליה כל היום מיהו כשאינה בת יומא מותר להשתמש בה לכתחלה ולא גזרו שאינה בת יומא אטו בת יומא אפילו לכתחלה כיון דלא אפשר שהרי העובד כוכבים לא ישמע לו לעשות מרדה חדשה בכל פעם ופעם שישפוך עליה של איסור אבל אם יצא שמנונית האיסור דנבילה ונגע להיתר או תחת היתר אסור וא״ת אמאי לא הביא פרק כינד צולין גבי פלוגחא דרב ולוי ההיא דכמון של תרומה דהכא ולדחותה כמו שהביא בשמעתין וי״ל משום דלא דמי לריחא דהתם מיירי בריחא דפטם כגון בשר ונבילה ולכך אמר רב דריחא מילחא היא דאויל האי ומפטם האי אבל גבי כמון שהוא מעשה תנור ולא פיטום אפי׳ רב מודה דריחא לאו מילחא היא ועל חטה וחמץ שנמלאת באחת מן המלוח בי״ד לא מיבעיא קודם ו' שעות דמותרות האחרות לפי שבטל בששים כמו חמץ שלא בזמנו אלא אפילו אחר ו׳ שטות מותרות האחרות משום דלא הוי חמץ בזמנו וחמץ שלא בזמנו אינו במשהו עד זמנו ממש דהיינו בז' ימים של הפסח וכן משמע בפסחים בפ' כל שעה (דף ל.) דקאמרינן לשם חתן כשהוא לאחר זמנו בנותן טעם אפי׳ לר׳ יהודה דקאמר חמץ כשהוא לאחר הפסח בלאו וה״ה לאחר ו׳ שעות אך אותה מלה נכון לאוסרה ואם אפו המלות בשבעת ימי הפסח ונמנאת חטה וחמץ באחת מהן כולן אסורות ובתנור נמי יש לאסור דאע"ג דתנורים שלנו ריחא לאו מילתא היא מ"מ נהי דטעם ליכא מ"מ משהו בעלמא איכא ואפיי במעשה תנור דלאו פטום: אמר רבא שנא אשינא אה דריחא אאו שיאתא היא דתניא 🕫 תנור שהסיקו בכמון של תרומה ואפה בו את הפת מותרת. וא״מ מהא דאמר נפסחים פ׳ כל שעה (דף כו:) מנור שהסיקוהו בקליפי ערלה ואפה בו את הפת אסורה למ"ד יש שבח עלים בפת וי"ל דלא שייך לאסור (ה) שבח עלים בפת אלא דוקא באיסורי הנאה משום דיש שבח עלים בפת היינו שבח הנאה דעלים בתוך הפת וחשיב נהנה מן העלים הלכך התם גבי ערלה דאסור בהנאה אסרינן מהאי טעמא אבל הכא בתרומה דודאי מותרת בהנאה לזרים אין לאסור משום יש שבח עלים בפת ותדע דהאמר ש המבשל בשבת בשוגג יאכל במזיד לא יאכל ואמאי בשוגג יאכל הא כל עלים בשבת מוקלים אפילו נחלשו מאחמול ויש שבח עלים בפת א"כ כשאוכל הפת שנאפה עם העלים יש שבח ואוכל מוקלה אלא ודאי כדפי" דלא אסרינן משום שבח עלים אלא דוקא באיסורי הנאה כדפרישי ומוקצה מותר בהנאה הוא יי ומכאן יש להתיר פת חמה יי שנאפה בי"ט דאין לאסור משום דשמא העצים שנאפה בהן נתלשו היום ומוקצים הם דמה בכך הא פרישי׳ דלא אמר יש שבח עצים בפת רק לענין איסורי הנאה ואם משום שמא טחנו החיטין היום וגם נילושו (י) אין בכך כלום כיון דמעיקרא בעודם חיטין היו ראוין לכום מיהו בה"ג חשיב להו נולד כשטחנן בי"ט מיהו ר' יחיאל היה נוהג היתר בדבר וגם בשבת יש שמתירין ליקח פת חמה מן העובד כוכבים מטעמא דפי' אמנם בב' ימים של ר"ה שמע מורי שיש אוסרין לפי שלפעמים שהקציר נמשך עד ר״ה ויכולין לקצור בי״ט של ר״ה ולאפות בי״ט שני ונכון להחמיר בשני ימים טובים של ר״ה: יו דבן חומץ שנפל לתוך הגריסין. קשה וכי עד השתא לא אשמועינן דנותן טעם לפגם מותר הא מרישא שמעינן ליה וי"ל דקמ"ל דאע"ג דכי נפל לחוך הגריסין לוננין משביח כדאמר בגמ' אפ"ה לחוך גריסין רוחחין שרי דלא גזרינן אטו לוננין:

גליון הש"ם

גם' ומעמא חמרא חלא. קשה לי דמה בכך דנקרא חלא מ"מ להוי כמו חלא דחמרא וחלא דשכרא לאביי דאול בתר טעמא לא הוי מב"מ וה"נ הא סוף סוף יצ"ע גם ק"ל על רבא נהי רלא מקרי חלא מ"מ הא פשוט כיון דקלט ריחה דחלה סופו לעשות חלה לגמרי והוי מין במינו כמ"ש הר"ן גבי שאור בעיסה: תום' ר"ה אביי (מהורה) דבמיתה. תמיהני הא אוכל טמאהן עובר בעשה אבל לם במיתה אח"כ באוכל תרומה טהורה בטומאת הגוף. וכן קשה לי על רש"י בכורות דף יב ע"ב ול"ע: הכא שהריח מזיק לו. עיין תשובת מהרי"ק שרש

הגהות הב"ח

(h) גמ' שאין בה טעס כמון אלא ריח כמון: (ב) רש"י ד"ה בת תיהא וכו׳ להתקיים הס"ד ואח"י מ״ה עובד כוכבים ותיבת להריח נמחק: (ג) תום' ד"ה בת תיהא וכו' ובולט לחוץ ומניחין לתוכו קנה קטן: (ד) ד"ה אביי וכו׳ יוסן. דחשבינא ליה נהנה וכו׳ נכנק שהכית טיארים ומזיקו: (ה) ד"ה אמר רבא וכו' דלא שייך לאסור מטעם יש שנח עלים: (ו) בא"ד וגם נילושו היום אין בכך: (1) ד"ה כגון חומן שנפל:

מוסף רש"י

הרודה. מן התנור (פסחים עו:)**. ר"מ אוסר.** לזרים. מפני שנכנס לו ריח התרומה (שם). שואבות. את הריח (שם).